

Print en Sign Operator

7de leerjaar
VII-PrSi

BRUSSEL

D/2025/13.758/074

Versie maart 2025

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vak

- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhouden die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en

Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkel

bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft o.a. de beginsituatie en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen o.a. inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw en aandachtspunten aan bod.

2.2 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op doelen die leiden naar de beroepskwalificatie Print en Sign Operator.

Het leerplan is gericht op 22 lesuren en is bestemd voor de studierichting Print en Sign Operator. De duurtijd van die studierichting bedraagt twee semesters.

Het geheel van de vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Print en Sign Operator en het vormingsconcept

Het leerplan Print en Sign Operator is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. In dit leerplan ligt de nadruk op de levensbeschouwelijke vorming en de natuurwetenschappelijke en technische vorming.

die een halt toeroept aan de voortdurende drang naar bezit en ongebreidelde groei. We leren jongeren meer kiezen voor het zijn en minder voor het hebben. Vorming leert hen op een zorgzame, kritische en duurzame manier omgaan met de samenleving en draagt zo bij tot duurzame ontwikkeling.

Uniciteit in verbondenheid

Vanuit onze christelijke mensvisie erkennen en waarderen we de leerling als een uniek persoon met eigen mogelijkheden en beperkingen, een eigen geschiedenis en persoonlijkheid. Een persoon die kansen tot groei krijgt omdat hij zich fundamenteel verbonden weet en in relatie staat met zichzelf, de ander, de wereld, de Andere.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Zinrijk en geïnspire

probleemoplossingsstrategieën, worden ze voorbereid om proactief en reactief om te gaan met uitdagingen in de drukproductie.

3.3 Opbouw

Dit leerplan bestaat uit volgende rubrieken:

- ethiek en levensbeschouwing;
- professioneel handelen en samenwerken;
- voorbereiding;
- productie;
- afwerking en installatie;
- kwaliteitscontrole.

Het biedt de ruimte om zelf keuzes te maken in het clusteren van doelen en zo tot dwarsverbanden te komen.

3.4 Beginsituatie

Vanuit de logische vooropleidingen (Printmedia) zijn de volgende leerplanitems in de derde graad al verworven:

- de fasen van het grafisch productieproces;
- onderscheid in druktechnieken;
- colour management en kle

meerwaarde zijn om bij de realisatie van leerplandoelen uit dit leerplan de link te leggen met een of meer aspecten uit de complementaire leerplannen waarvoor de school al dan niet heeft gekozen.

3.6 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering en lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).



4 Leerplandoelen

4.1 Ethiek en levensbeschouwing

LPD 1 + De leerlingen reflecteren over ethische keuzes.

Wenk: Je kan aandacht hebben voor ethische keuzes die voortvloeien uit de

- waarom is respect voor hiërarchie belangrijk in een professionele context?

Wenk: Je kan met je leerlingen een klasdiscussie voeren vanuit een aangebrachte casus uit de actualiteit of naar aanleiding van een ervaring tijdens werkplekleren. Je kan leerlingen kaders of modellen aanreiken om te reflecteren over morele of ethische vragen. Ze bieden leerlingen taal om ethische keuzes te bespreken.

Wenk: Je kan aan de hand van voorbeelden uit de actualiteit moeilijke of meer complexe situaties bespreken die leiden tot ethische vragen en keuzes. Het kan gaan over grensoverschrijdend gedrag, agressie van klanten ... Ook meer maatschappelijke onderwerpen kunnen ter sprake komen: het waarborgen van veiligheid van klantgegevens tegen cyberdreigingen, duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid (bv. transparantie over de herkomst van producten en arbeidsomstandigheden, inspelen op de toenemende vraag naar duurzame producten), veranderende klantverwachtingen (personalisatie, snelle respons via digitale media) en cons

- hoe kunnen mensen hoop vinden in situaties van kwetsbaarheid, bv. confrontatie met de ziekte van een collega, een overlijden ...? Hoe kunnen de christelijke visie en andere levensbeschouwelijke visies op hoop een uitdaging vormen voor de eigen visie?

Wenk: In functie van het omgaan met diversiteit op de werkvloer kan je leerlingen constructief kritisch laten reflecteren over eigen en andere levensbeschouwingen:

- wat betekent het dragen van levensbeschouwelijke tekens voor jou?
- hou je rekening met collega's die vasten en waarom zou je dat doen?
- welke culturele gewoonten herken je bij jezelf en bij collega's? Bv. respect voor ouders, de rol van vrouwen en mannen in het huishouden, religieuze rituelen of feestdagen ...

Wenk: Je kan met leerlingen in dialoog gaan over de wijze waarop je vanuit het beroep van Print en Sign Operator mee verantwoordelijkheid kan dragen voor je omgeving, de aarde ... (ecologisch

Wenk: Leerlingen leren omgaan met feedback, bv. in het kader van werkoverleg of een functioneringsgesprek. Je kan een kader aanreiken om feedback te geven, wijzen op basisprincipes van het geven en ontvangen van feedback ...

Wenk: Je kan leerlingen aanzetten tot zelfreflectie over:

- hun rol en verantwoordelijkheden in het team;
- hun bijdrage tot een aangename teamsfeer;
- hun sterke en zwakke punten als teamspeler;
- het voldoende openstaan voor feedback van anderen.

Een teamoverleg ondersteund door een peerevaluatie kan daartoe bijdragen.

LPD 4 De leerlingen handelen volgens procedures en in lijn met de organisatiecultuur.

Wenk: In een productieomgeving voor print en sign is het naleven van procedures met

-pictogrammen in bepaalde zones (bv. magazijnomgeving) op de werkplek.

LPD 8 De leerlingen handelen ergonomisch.

Wenk: Ergonomisch handelen in een productieomgeving impliceert aandacht voor werkplekopstelling, pauzes, variatie in werkhouding, gebruik van ergonomische hulpmiddelen ...

LPD 9 De leerlingen handelen deontologisch met respect voor beroepsethiek, GDPR-regelgeving en intellectueel eigendomsrecht.

Wenk: Beroepsethiek speelt een belangrijke rol bij het uitvoeren van opdrachten. Het is essentieel dat leerlingen zich bewust zijn van de ethische aspecten van hun werk. Het is van belang dat zij kennis hebben van de wet- en regelgeving omtrent privacy (GDPR) en intellectueel eigendomsrecht, en die naleven bij het uitvoeren van een opdracht. Dat betekent dat zij zorgzaam omgaan met persoonsgegevens en auteursrechtelijk beschermd materiaal. Door deze wet- en regelgeving te volgen, tonen leerlingen dat ze respect hebben voor de rechten van anderen

ongebruikelijke materialen (zoals glas, hout, of metaal), voorschriften voor lamineren, monteren, en afwerken)).

Je kan de leerlingen doel en doelgroep laten bepalen en ze rekening laten houden met de eraan verbonden vereisten.

LPD 13 De leerlingen lichten trends toe in print en sign-producties aan de hand van voorbeelden.

Wenk: Je kan met de leerlingen beurzen als Empack, DRUPA, Fespa, Sign 2 Com ... bezoeken om voeling te houden met innovaties en trends.
Je kan vaktijdschriften raadplegen.

LPD 14 De leerlingen houden bij de productieplanning rekening met de verschillende fasen van het productieproces:

- ontwerp;
- prepress;
- drukproces;
- afwerking;
- installatie.

<

★ Voorraadbeheer

Wenk: Je kan de leerlingen bewust maken van het belang van het bijhouden van de productvoorraad aan de hand van een database.

Wenk: Je kan zowel de persoonlijke productvoorraad van de leerlingen, de werkpost of de gemeenschappelijke stock van de school bekijken.

Wenk: Je kan aandacht besteden aan eigenschappen en voor- en nadelen van verschillende grondstoffen (inkten, toners, dragers ...) in functie van de opdracht.

LPD 17 De leerlingen controleren digitale bestanden op bruikbaarheid in functie druktechnische publicatie en houden rekening met de vormvereisten.

LPD 18 De leerlingen bereiden een printopdracht voor

- volgens de instellingen van de RIP, impositie- en workflowsoftware;
- met oog voor aard, samenstelling en eigenschappen van drukdragers en andere

4.5 Afwerking en installatie

Doelen die leiden naar BK

LPD 22 De leerlingen werken geprinte sign-producten af.

LPD 23 De leerlingen monteren en presenteren sign-opdrachten (intern of op locatie).

Wenk: Je kan leerlingen de geprinte materialen op verschillende ondergronden, zoals borden, voertuigen of muren laten bevestigen. Dat kan met behulp van lijm, tape of andere bevestigingsmaterialen.

LPD 24 De leerlingen maken producten klaar voor verzending.

- ★ Verpakkingstechnieken
Verzendingsvoorschriften

Wenk: Zorgvuldig verpakken van het afgewerkte product om schade tijdens transport

5 Lexicon

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's) zijn de 17 doelstellingen en subdoelstellingen die de Verenigde Naties goedkeurde in 2015. Die doelen moeten mensen en landen aanzetten tot actie in domeinen die van cruciaal belang zijn voor de mensheid en de planeet. De doelstellingen zijn geïntegreerd en ondeelbaar en zorgen voor een evenwicht tussen de drie dimensies van duurzame ontwikkeling: de economische, sociale en milieudimensie. De doelstellingen kunnen worden onderverdeeld in vijf thema's: mensen (people), planeet (planet), welvaart (prosperity), vrede (peace) en partnerschap (partnership).

Organisatiecultuur

Onder 'organisatiecultuur' van een bedrijf verstaan we de fundamentele waarden en normen van dat bedrijf die zelden expliciet gedefinieerd zijn maar altijd tot uiting komen in de uitstraling van het bedrijf en het gedrag en de overtuiging van alle werknemers. Aspecten van organisatiecultuur zijn: vestimentaire code, sociale voordelen, organisatie van de werkplek en werkuren, managementstijl

6.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen beschikbaar in de infrastructuur

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep:

- grootformaatprinter;
- transferpers;
- snijplotter;
- lamineertoestel;
- snijtafel;
- A3-kleurenprinter;
- plaatmateriaal;
- transferfolie;
- applicatiefolie;
- folie;
- snijmessen, -matten en -latten;
- print en sign-tools :
 - rakel;
 - cutter;
 - warmer (heatgun);
 - rolletje;
 - bellenprikker;
 - kleefband;
 - applicatietape;
 - rolmeter;
 - applicatiehandschoenen;
 - surfacecleaner;
 - ontvetter;
 - razorblader voor het verwijderen van bestickering;
 - uitlijngereedschap;
 - klinknagelborstel;
 - vilten rakel;
 - tri-off om lijm te verwijderen;
 - infrarood thermometer;
 - ringen;
 - metalen meetlat;
 - transparante snijmat;
 - uitpelhaak.

7 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot

Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

8 Concordantie

8.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
1+	-
2+	-
3	BK 1
4	BK 1
5	BK 2;

22	BK 14; BK a
23	BK 15; BK r
24	BK 16; BK t; BK u
25	BK 12
26	BK 13; BK i
27	BK e; BK o

8.2 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen bouwen de eigen deskundigheid op.
6. De leerlingen interpreteren productiefiches en -voorschriften.
7. De leerlingen registreren het verloop van een productieproces en rapporteren er over.
8. De leerlingen verwerken digitaal grafische elementen van een sign productie op basis van instructies.
9. De leerlingen bereiden een printopdracht voor.
10. De leerlingen maken een testprint.
- 11

- r. Technieken om sign-producties te bevestigen
- s. Trends in print & sign producties
- t. Verpakkingstechnieken
- u. Verzendingsvoorschriften
- v. Voorraadbeheer
- w. Vormvereisten voor digitaal beeldmateriaal in functie van een eindproduct

ONTWERP



Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	4
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	6
2.1	Beginsituatie	6
2.2	Plaats in de lessentabel.....	7
3	Pedagogisch-didactische duiding	7
3.1	Print en Sign Operator en het vormingsconcept	7
3.2	Krachtlijnen	8
3.3	Opbouw.....	9
3.4	Beginsituatie	9
3.5	Aandachtspunten	

8.2	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	22
-----	---	----

ONTWERP